

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

In jurul atentatului.

Sibiu, 13 Iulie n.

Cercetarea în chestia mișeșcului asasinat din Seraievo e aproape terminată. Rezultatul la care s'a ajuns e foarte compromițător pentru Sârbia, atât cea neoficială, cât și oficială. Mai ales pentru Sârbia oficială. E stabilit în mod neîndoios, că număroase persoane oficiale sus puse, ba chiar foarte sus puse, din Sârbia, nu erau străine de planul atentatului, și că nu numai au avut cunoștință despre croirea lui, dar au contribuit deadreptul la punerea lui în executare. E destul să se spună, că imediat după săvârșirea sguuitoarei crime s'a trimis din Seraievo o telegramă la Belgrad, la adresa unui înalt militar, șef de stat major, de următorul cuprins: »Beide Pferde gut verkauft«. (Am vândut bine caii amândoi). Ceeace înseamnă, că ambele arme primite, — bomba și revolverul, — au fost cu efect întrebuințate. Telegrama nu e subscrisă de nime, dar faptul, că ea a fost trimisă persoanei numite, la Belgrad, explică bine de tot lucrurile.

Rezultatele cari au fost stabilite pe urma cercetării au format obiect de discuție în consiliul comun de miniștri, ținut Marți în Viena, și pe temeiul lor s'au luat hotărârile necesare, cu privire la acțiunea monarhiei noastre față de Sârbia, și peste tot față de Sarbi. În înțelesul acestor hotărâri, — pe cari ministrul de externe, contele Berchtold, le-a prezentat Joi în o lungă audiență Maiestății Sale, Monarhului, care le-a aprobat întru toate, — diplomația noastră va face demersuri energice la Belgrad, cerând ca cercetarea să se extindă și asupra celor vinovați, pentru crima săvârșită, de pe teritoriul sârbesc. Monarhia noastră va cere satisfacție deplină și totodată și garanții, că raporturile de

bună vecinătate în viitor nu vor mai fi turburate. Va cere monarhia mai ales, ca aceia din regatul sârbesc, cari sunt nominați din partea criminalilor arestați ca urzitori și organizatori ai atentatului, să fie confrontați cu asasinii.

Celelalte hotărâri, luate în consiliul comun de miniștri, sunt apoi de altă natură, dar stau în legătură cu atentatul. Se refer la reorganizarea serviciului polițial, a instrucției din școalele secundare și a dreptului de intrunire pe întreg teritoriul Bosniei și Herțegovinei. Se va întări granița spre Sârbia și Muntenegru, prin un cordon militar, și se va înăspri mult supraveghierea și controla celor din Bosnia și Herțegovina, stăpâniți de idei prea avansate naționaliste. Dieta bosniacă a fost închisă Vineri prin rescript preînalt, dreptul de întrunire va fi suspendat, iar pe seama elivilor dela școalele medii va fi introdusă uniforma, în mod obligator, pentru a putea fi mai ușor controlați în acțiunile lor și în afară de școală.

Despre măsurile acestea, ce se vor lua cu privire la Bosnia și Herțegovina, va face raport Maiestății Sale ministrul comun de finanțe, Bilinski, care încă se află acuma în Ischl, unde e Maiestatea Sa. Punerea lor în executare le va ordona de acolo.

Așa dară, aceea ce are de gând să facă monarhia noastră în chestia atentatului dela Seraievo ar fi, că dela Sârbia, pe teritoriul căreia a fost urzit atentatul, va cere satisfacție și garanții de purtare mai bună pentru viitor, iar în Bosnia și Herțegovina va introduce un regim mai sever, cu ținerea în frâu a elementelor suspecte și de neîncredere. Tot lucruri bune, cu privire la cari numai o singură observație s'ar putea face, anume, că de ce nu s'au luat toate aceste măsuri mai din vreme, ci s'a așteptat

ca groaznica catastrofă să facă necesară punerea lor în aplicare?..

*

Cu privire la executarea celor hotărâte în consiliul comun de miniștri și aprobate de Maiestatea Sa, Monarhul, se pot da apoi următoarele amănunte:

Ministrul nostru de externe, contele Berchtold, a dat toate instrucțiunile necesare ambasadorului austro-ungar din Belgrad, baronului Giesl, precizând bine ce are să ceară acesta dela guvernul sârbesc, căruia s'au adresat de altcum și reprezentanții puterilor mari din tripla înțelegere, dându-i sfatul, ca să iee măsurile cele mai energice în contra elementelor anarhice și revoluționare și mai ales să caute și să liniștească cu orice preț spiritele din Austria și Ungaria.

Dar deja înainte de a se adresa guvernului sârbesc această prietenească îndemnare de a repara greșelile din trecut, și înainte de a fi putut face ambasadorul nostru, baronul Giesl, demersurile cu cari a fost încredințat dela Viena: guvernul sârbesc însuși, simțind greutatea situațiunei, a adresat notă diplomatică tuturor reprezentanților statului sârbesc, îndrumându-i se comunice curților și guvernelor din Europa, că condamnă în modul cel mai categoric atentatul dela Seraievo și promite în mod sârbătoresc, că în viitor va lua toate măsurile, ca se fie împedecate acțiunile elementelor anarhice și revoluționare. Elementele exaltate din Sârbia vor fi ținute în viitor în frâu și împedecată va fi orice agitațiune, chemată se strice bunele raporturi de vecinătate între Sârbia și Austro-Ungaria!

Se crede acuma, că dacă guvernul sârbesc, văzând că întreaga lume cultă are numai cuvinte de aspră condamnare la adresa celorce au pus la cale atentatul dela Seraievo, face din propriul său îndemn declarațiunile și pro-

miuniunile acestea, negreșit că va da ascultare și cererilor ce i se vor adresa din partea diplomației monarhiei noastre, anume: va deschide cercetare severă în contra celorce au pus atentatul la cale și sunt cetățeni ai statului sârbesc, contribuind astfel și din partea sa la descoperirea adevăraților vinovați. Făcând astfel, va delătura dela sine odiul complicității, care în caz contrar va fi considerată de dovedită, și guvernul sârbesc însuși va putea fi acuzat ca urzitor al atentatului. Iar de o învinuire atât de gravă se va feri precautul ministru-prezident sârbesc Pasici!

Incheierea anului școlar

la seminar. Eri, Duminecă, în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel, s'a făcut încheierea anului școlar la seminarul »Andreian« din Sibiu, de astădată numai în catedrală, unde sfânta liturgie a fost oficiată prin P. C. Sa, Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, asistat de profesorii Dr. A. Crăciunescu și Dr. Vasile Stan și de diaconul ceremonial Dr. Oct. Costea. După sfânta liturgie P. C. Sa a cetit în genunchi rugăciunea de mulțumită pentru norocoasa încheiere a anului școlar și serbarea a fost terminată. Ceealaltă parte a serbării, obicinuită până acuma, a fost abandonată, din pricina deranjamentului provocat de reconstruirea seminarului, acum aproape terminată.

Chestia de naționalitate.

(Urmare).

Gravaminele speciale sunt rezultatul întregului sistem, și cât sunt de grave, o vedem în deosebi în chestia limbei de învățământ.

1. Așanumita lege școlară apponyană este supremul gravamin al naționalităților și în deosebi al Românilor. Această lege a creat, în contra principiilor pedagogice

FOIȘOARĂ.

Din vremile păgâne.

— Povestire religioasă, de Fr. Schmiedt, prelucrată de A. Nan. —

(Urmare).

Ca lei anfitruiului năvăliră călăii asupra bietei familii. Sfârticară vestmintele de pe cei doi băieți mai mari, îi legară de câte un stâlپ ca să poată lucra mai liberi. Trupurile fragede le umplu îndată sârgele, căci nemiloși executori începură a le rupe unghiile și a le arde coastele cu metalele înroșite în foc. Și băieții tăceau cu toții și buzele lor mărunt murmurau cuvinte neînțelese, poate o rugă scurtă către Domnul cerurilor.

Unii dintre privitori, mai buni la suflet, înroșeau, își înturnau privirea dela ei, căci li se frângea inima de durere, văzând cum îi maltratează. Era mult aceasta și pentru un păgân.

Dar altcum s'înțea împăratul. Lui îi plăcea scena zguduitoare și avea nădejde mare că pe calea aceasta le va curma creștinilor pofta de-a batjocori zeii Romei și de a nu se srgune împăratului roman.

Băieții de abia se mai mișeau, trupurile zăceau în sânge, ce evapora mereu...

— „Destul!“ strigă împăratul și cei doi martiri primiră acuma grație.

Sărmana mamă! Ea era silită să privească toate chinurile bietilor săi copii nevinovați și nu le putea ajuta nimic... nimic, și-ar fi dat sufletul pentru ei... numai să-i fi putut scăpa dar nu putea, nu... nu... O! unde-i inima de mamă, care nu s'ar fi frânt sub sarcina atâtor dureri... O! unde-i? Unde-i?...

Unde-i mama pe care n'ar fi încărunțit-o o pierdere atât de mare?

O încunjurau cadavrele soțului și a copiilor lor săi, cadavrele lor mutilate. Li perise soțul, iubitul ei soț... patru băieți frumoși și nevinovați ca crinul primăverii... îi vedea pe toți. Un cuvânt nu li se mai desprindea de pe buze, o privire nu mai răsărea din ochii lor senini, fără sârgele lor... acela cerea blăstămii cerului... blăstămii...

— „O Doamne, Doamne! Dă-mi putere să pot suporta sarcina durerilor, să pot și eu sârgera așa... așa ca aceștia... sub barda unui călău nenorocit... Continuă, împărate! Continuă, tirane nemernic ce stăpânești o semilună!“ — exclamă Sabellia strângând cu patimă la piept pe fiul cel mai mic, care avea numai patru... numai patru ani, și s'aplecă la cel mai mărișor și-i scălda în apă de trandafir în sărutări fierbinți. „Trebuie să-ți golești până la fund paharul, căci-ți câștă cununa cerească... ar fi zis un creștin.

— „Dumnezeu cu tine dragul mamei!... — Dumnezeu cu tine“, — zise mama entuziasmată fiului său de cinci ani și în clipa următoare îl și răpi călăul din brațele sale călduroase.

— „Stai! strigă împăratul și-l aduse înaintea sa. Împrăștie tămaia aceasta pe altar și apoi te poți duce și tu și fratele tău și mamă-ta!“

— „Să împrăștiu tămaie? răspunse copilul. De ce?...”

— „Ca să mergi acasă!“

— „Tămaie pe altar? Nu... Nu împrăștiu. Așa-i că taticul încă n'a voit să împrăștie și de aceea l'ai omorât? Mai bine vreau ca să mă omori, ca să fiu și eu cu taticul și cu frății mei, de cât sa trăesc pentru că vrei tu! Nu împrăștiu; căci acela care jertfește zeilor, nu iubește pe Isus. Așa m'a învățat taticul și mamica în toată seara. Acela care se închină zeilor veștri, — despre cari tata a zis că nici nu sunt, — acela se lapădă de Isus, iar eu nu vreau să mă lapăd. Așa-i, mamico, așa-i că noi nu ne lapădam?“

— „Așa-i, puilul mamei, așa-i.“

— „Sau doar crezi, că de oare-ce eu sunt mic, mă tem de tine?.. O! nu crede! Taticu m'a învățat să mă tem numai de bunul D-zeu; de oameni să tem numai aceia cari fac rele; eu n'am făcut nimănui nici un rău, de ce să mă tem?“.....

Ca un leu sări de pe scenă Diocletian și strigă furios călăilor săi, gata de lucru:

— „Trageți pe roată vipera această nemernică!“

Bietul copil nu avu nici măcar atâta vreme, ca să sârute mâna mamei sale, care l-a grijit atâta, căci îl și prinseră călăii și cât ai bate în palme, din copilul înțelept de mai înainte numai o grămadă de carne mai era.

— „Mai departe!“ sună porunca. Nici nu-și sterseră călăii sângele de pe mâni și prind și pe cel mai din urmă copil, smulgându-l din brațele acestei mame cu sufletul de erou, care în urma unui dezastru atât de mare tot mai trăia.... Trăia și-și vedea pruncii dormind în sângele lor.... în sângele cald....

Când auzea oftatul vre-unui copil, nu se tânguia, deși ochii-i înotau în lacrimi, fără roștea sfieinică cuvintele:

— „Fie voia Domnului! Slavă lui Isus! Mi-au murit frumos copilașii. S'au purtat brav! Imi place! Mergi dragul meu și tu, mergi, căci te așteaptă taticul și frății tăi, eu încă viu!“

Dar copilul scăpă din mâinile călăilor și ca o săgeată apărui în fața tronului împăralesc căzând în genunchi înaintea lui Diocletian, și zise grabnic: Maiestate, Taticul a murit, frății mei au murit și eu încă voi muri,

fundamentale, bilingvismul. Pedagogia nu cere, ca toate popoarele să aibă o singură și identică școală, ci ca fiecare popor să primească o școală măsurată firei sale. Menirea școlii nu este, să desvolte unilateral pe om, să-i facă cu puțință numai, ca să-și exprime gândurile în diferite limbi, ci aceea, ca să-i dea o educație completă, dezvoltându-i deopotrivă toate facultățile sufletești. Bilingvismul face tocmai contrariul: vrea să formeze totalitatea după același model, omorând individualitatea și originalitatea. Popoarele atacate prin bilingvism pot fi serios îngrijorate asupra viitorului lor; pentru ele cel mai prețios timp al tinereței, timpul învățării în școală, este cu totul pierdut.

Limba este viață, cultura și sufletul fiecărui popor. A elimina din școala elementară limba maternă a unui popor, — este moartea spirituală a poporului respectiv. Indivizi pot să învețe mai multe limbi, după ce își știu bine limba maternă. „Nu e bine a învăța să călărim, până când nu știm umbla”, zice Comenius. Un popor întreg însă, niciodată nu va avea trebuință nici de o singură limbă străină: tocmai de aceea bilingvismul în școala primară nu are rațiune și produce efect dăunător. Pentru că nu este adevărat, că bilingvismul servește modul pentru dobândirea culturii superioare. „Nu vei fi mai înțelept — zice Leibnitz — dacă vei ști să numești același lucru în trei limbi”.

După principiile pedagogice adevărate copilul trebuie să-și petreacă cei dintâi ani în lumea fantaziei și a basmelor; bilingvismul însă în școală dintru început îl silește la învățatură grea, împiedicând dezvoltarea lui fizică și spirituală. Evident, că limba nu-l poate atrage, pentru că nu o înțelege, nu o aude nicăieri și nu o poate întrebuința decât în școală. De aceea învățarea într-o limbă străină împiedică dezvoltarea inteligenței, este o operațiune mecanică, o trudă groznică din partea învățătorului și a elevului, și pe când băiatul a terminat școala primară, nu știe vorbi limba străină și vorbește rău în limba sa maternă. Legea bilingvismului este prin urmare piedecă pentru cultură și propagă imoralitatea, pentru că nazuiește să încatuzeze sufletul învățătorului confesional și vrea să desmițască cu prețul conștiinței vorba adâncă a scripturii, că „nu poți sluji deodată la doi domni”.

Fiecare articol al acestei legi este un gravamin național, și pânăcând ea nu va primi o modificare potrivită, rezolvirea chestiei naționalității este cu neputință. Pentru că dacă crezul cel mai șovinist îngăduie alipirea la atribuțiile de rasă, la limbă și cultură: cum să se poată ajunge aceasta, dacă instrucția în școală nu se face în limba maternă, dacă învățătorul nu poate crește pe elev în tradițiile rasei sale, nu-i poate spune legendele, trecutul, dacă nu-i poate sădi în suflet mândria de neam, nădejdea în viitor. Cum să i se desvolte cultura națională, dacă nu o poate vesti? Ce ne folosește numirea de biserica națională, dacă băieții noștri trebuie să învețe și religia în limba străină. Cum să crească în băiat alipirea de religia și rassa sa, dacă le vede neglijate și persecutate? Este oare înțelepciune de stat: a spori în sufletul popoarelor amărăciunea și a desvolta mândria de rasă cu zbiciul amărăciunii? Pe urmă celelalte dispozițiuni! au creat un adevărat sistem, cum să poată nimici școlile confesionale, limba de instrucție și mai ales pe învățători. Închid școala, pentru că este rea clădirea, apoi după o jumătate de

an deschid în același local școală de stat sau comunală. Asta se numește la noi desvoltarea culturii. Unde am răstăcit dela concepțiunea lui Deák și Eötvös! Încă și asupra unei jumătăți de gimnaziu stă pe gânduri puterea de stat, pe când în 1868 s'a făgăduit în număr nelimitat și în privința aceasta ni s'a recunoscut dreptul.

Dar mai sunt și alte gravamine! Învățarea limbei românești în școlile medii a fost decenii de-a rândul obligatorie pentru elevii români. De câtva ani a devenit facultativă. Copilul de 12—13 ani este întrebat: vrei să-ți înveți limba maternă? Profesorul, cu deosebire dacă mai e și călugăr, care vorbește și de frumos despre dragostea către dulcea limbă a mamei, o numește dar d-zeiese, pe care este păcat a o neglijă, deodată îi pune băiatului întrebarea de neașteles:

„Vrei tu să înveți darul acela d-zeiesc, limba în care a grăit mai întâi mama ta când tîne?” Ce simte atunci băiatul acela, și cum îl arde inima pe cel în vârstă. Atăta este de desprețuită limba românească, că aceea nu trebuie învățată! Pe băiatul maghiar, care nu-și învață limba maternă l-ar excomunica, iar pe copilul român îl seduce la aceasta!!

Dispoziția aceasta, neînsemnată la vedere, este un gravamin de însemnatate, pentru că vatămă conștiința și simțămîntul moral. Ideia de stat, care se apără cu asemenea dispoziții, nu poate fi nici bună, nici sănătoasă.

2. Tot un gravamin, constituțional și de drept al folosirii limbei, este învătarea limbei românești în procedura administrativă și judecătorească. Este foarte natural, că poporul român nu va abziice nici odată de acel drept asigurat în art. 44 din 1868 — și azi în vigoare — în sensul căruia justiția și administrația poporului românesc au să o facă fiii lui. Sunt stări publice foarte triste, când gravaminul este neexecutarea unei legi în vigoare.

Pertractările judecătorești în limbă străină sunt un gravamin național cu atât mai grav, cu cât realizarea marilor principii de drept procesual a pertractării nemijlocite și a verbalității este datorită fiecărui stat. S'a dat o luptă îndelungată pentru aceste principii, a căror incontestabilă ecriticitate și indispensabilitate nu se poate discuta.

În patria noastră însă naționalitățile nu se împărtășesc de cucerirea acestora ale științei drepturilor, nu pot avea contact cu judecătorii, nu pot să-și desvâlească înaintea lor lumea lor de gândire, judecătorul nu poate vedea în sufletul lor: Ei nu pot veni în atingere cu judecătorii lor, decât mijloc. Ca ce înseamnă aceasta, o știm mai bine judecătorii conștiinței și. Tocmai pentru aceea, abia se poate pricepe omenșes și acel șovinism, care silește părțile și pe martori — dacă ar și căuș de puțin, — să vorbească ungurește. Este regretabil, că concepția ungurească șovină vede în judecătura purtată într-o limbă străină stăvîlirea ideii de stat maghiar și a suveranității, pe când aceasta nu este numai chestie politică. Oare s'a făcut seamă puterea de stat, câte sentințe gravaminoase a produs aducerea judecăților pe calea tălmăcilor? Și oare s'ar zgudui bunăstarea statului și poziția sa de mare putere, dacă s'ar sana gravaminele acestea ale naționalităților? Ar fi mai ușoară și mai liniștoare pentru judecător aducerea judecății și s'ar crea armonia sufletească, unitatea cetățenilor statului. Administrația și justiția ating

Adause apoi în ton aproape profetic: — „Tu vei suferi mai mult, cu mult mai mult, de cât suferim noi!”

Dioclețian îngălbeni ca o floare de păpădie și îngrși apoi ca un mac, de furie. Îi clotea sîngele în vine furtunatic și i trecu ca un fulger prin minte gândul: „Dar și fără aceasta măruntă, ce-i aproape au mai ca un pumn de mare, și aceasta să mă cicălească aici în fața patricienilor din Roma?!”

Începu a trîjura ca ultimul ostaș de rînd din armata romană și cu o lovitură puternică isbi pe bietul copilăș, ce nge-nunchia pe treapta cea din urmă a tronului împărătesc și răcni ca un leu bătrîn, rănit de un vîntător tinerel:

— „La moarte cu voi! Vă stîng și memoria, nemernicilor! Pieriți! Nemernicilor! Dar numele lui Dioclețian va trăi pe vecie!”

— „Dzeu să-ți ajute, mămico, îi zise băiatul mamei sale și abea se ridică dela pămînt și se rostogoli din nou în marea de sînge, lovit de barda unui călău nemilos.

(Va urma).

adeacă mai imediat interesele morale și materiale ale cetățenilor statului. Tocmai de aceea aci este gravaminul cel mai de frunte, pentru că dreptatea concepției naționaliste o recunoaște cea mai imparțială știință: jurisprudența.

(Va urma.)

Politică sănătoasă naționalistă. Marele ziar vienez „Die Zeit” vorbind într-un prim articol despre demersurile cari vor fi făcute din partea diplomației noastre la Belgrad, trage la îndoaia, că ele ar putea duce la vre-un rezultat și că peste tot ele ar fi motivate. Pentru că la atentatul din Sereievo numai două motive sunt cari duc la Belgrad. Întai bomba, care a fost importată de acolo, și apoi ideea pansârbească. Ce privește bomba, nu trebuie să se trească cu vederea că nu bomba a ucis pe Moștenitorul de tron, ci un gloriu cu mult mai puternic al unui revolver Browning, care nu era din Belgrad, ci se fabrică în Austria și e importat din Belgia. O acțiune în contra importului de bombe din Sârbia nu are deci nici un rost. Iar demersurile diplomatice în contra ideii pansârbești nu vor putea nimici ideea aceasta, pentru că nici un fel de acțiune nu poate desființa o idee națională. Ideea unei Sârbii mari e o crimă numai la noi, în monarhia austro-ungară, nu însă și în regatul sârbesc. Articolul se încheie astfel: „Să lasăm deci demersurile diplomatice, cari au numai un resunet atătător, și mai bine să ne apărăm noi singuri contra crimelor. Iar asta o putem face numai printr-o politică sănătoasă față de naționalități”. Care politică, — întregim noi, — trebuia de mult să fie inaugurată!

Colecta

pentru
rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colectelor deschise în arhiepiscopie pentru adunarea de oferte benevole pe seama seminarului „Andreian” din Sibiu, supus reedificării.

Colecta preoției din tractul Alba-Iulia, intrată la consistor, a dat următorul rezultat:

	Cor.
1. I. Teculescu, prot. Alba-Iulia	200—
2. Florian Rusan, par. Alba-Iulia maieri	120—
3. Ioan Pop, paroh Brădești	120—
4. Petru Circo, paroh Ighiu	120—
5. Ioan Stoicuta, par. Inuri	120—
6. Dion. Popoviciu, par. Ampoita	100—
7. Teodor Pop, preot Bucerdea-vinoasă	100—
8. Daniil Chirilă, par. Cârna	100—
9. Ioan Frâncu, par. Cetea	100—
10. Ioachim Groza, paroh Cheia Rimeș	100—
11. Georgiu Muncușiu, par. Cricău	100—
12. Victor Ciora, par. Cristești	100—
13. Sever Bran, par. Drâmbariu	100—
14. George Albu, par. Geoagiu-de-sus	100—
15. Alex. Frâncu, par. Geoagiu-de-sus	100—
16. Ioan Neagoe, par. Geomal	100—
17. Ioan Berghian, par. Hepiromăna	100—
18. Procopiu Costea, par. Ighiel	100—
19. Zaharie Mihălițian, par. Limba	100—
20. Candin Suciu, par. Măgina	100—
21. Victor Oțoiu, par. Mesentea	100—
22. Ioan Urs, paroh Meteș	100—
23. Andrei Patachi, par. Mihalț	100—
24. Nicolae Cădo, par. Păcliaș	100—
25. Alex. Băieșan, par. Poiana	100—
26. Aurel Man, paroh Răcătau	100—
27. Vasiliu Buta, par. Rimeș-Sat	100—
28. Ioan Dancilă, par. Ripa-Rimeș	100—
29. Vasiliu Henția, par. Sărăcsău	100—
30. Iacob Petric, par. Tecsești	100—
31. Ioan Ganea, paroh Telnă	100—
32. Augustin Istrate, par. Tăuți	100—
33. Alexe Neagoe, par. Tîbru	100—
34. Ioan Bogdan, par. Totoiu	100—
35. Vasilie Tecse, par. Valea-Uzii	100—
36. Ioan Stanca, par. Vurpăr	100—

Învățătorii:

1. Iul. Roșca, inv. Alba-Iulia, oraș	50—
2. Ilie Mihailu, inv. Alba-Iulia Maieri	50—
3. Ioan Rusan, inv. Ampoita	50—
4. Ioan Părvu, inv. Brădești	50—
5. Nechifor Borza, inv. Bucerdea-vinoasă	50—

6. George Colda, inv. Cetea	50—
7. Ioan Stan, inv. Cetea	50—
8. Iulian Anghel, inv. Cricău	50—
9. Iie Juga, inv. Drâmbariu	50—
10. Nicolau Cirlea, inv. Gârbova-de-sus	50—
11. Emilian Repede, inv. Geoagiu-de-sus	50—
12. Antoniu Constantin, inv. Ighiel	50—
13. Gavril Bogdan, inv. Ighiu	50—
14. Ioan Bucur, inv. Limba	50—
15. Alexandrina Aitean, inv. Aitoare Ciugud	50—
16. Simion Lazar, inv. Măgina	50—
17. Vasile Ociuc, inv. Meteș	50—
18. E. Comanescu, inv. Mihalț	50—
19. Victoria Frățilă, inv. Mihalț	50—
20. Vas. Sandru, inv. Oarda-de-jos	50—
21. Ștefan Cotoară, inv. Păcliaș	50—
22. Petru Varvara, inv. Poiana	50—
23. Șofron Mitrea, inv. Rimeș-Sat	50—
24. Amos Oprea, inv. Stremțiu	50—
25. Ioan Medreș, inv. Telnă	50—
26. Anghel Luca, inv. Tăuți	50—
27. Vasile Murgău, inv. Tîbru	50—
28. Teodor Bogdan, inv. Totoiu	50—

Prin dl protopop Ioan Teculescu s'a mai trimis pentru zidirea seminarului încă 400 cor., rezultat din venitul curat al unui concert dat în Alba-Iulia, de clericii seminarului nostru arhiepiscopian.

Abzicerea principelui Wilhelm.

E aproape sigură abzicerea principelui Wilhelm al Albaniei și plecarea lui din Durazzo. S'a ținut adică în Durazzo un consiliu de război, Sămbătă, sub prezidenția principelui Wilhelm și în prezența reprezentanților puterilor străine, în fața căruia principele a arătat situația în adevărata ei lumină și a spus, că fără bani și fără trupe dela puterile mari nu-și mai poate apăra poziția. Nici unul dintre reprezentanții puterilor mari nu l-a putut însă asigura, că va primi bani și trupe, ori și numai bani, și astfel principele va trebui să tragă consecvențele și se plece. Guvernarea țării o primește de nou comisiunea internațională de control, pusă sub conducerea unui înalt militar englez.

Modificarea constituției în România. Comisiunile alese de cameră și de senat pentru a studia modalitatea modificării constituției s'au întrunit Sămbătă după amiez la ministerul român de externe din București, pentru a se constitui și a proceda la lucrările pregătitoare pentru modificarea constituției. Comisiunea senatului și-a ales president pe dl Toma Stelian, iar comisiunea camerei pe domnul Mihail Orleanu. Fiecare comisiune a ales apoi câte o delegațiune de câte nouă membri, încredințându-o cu adunarea materialului necesar și cu facerea lucrărilor pregătitoare. Delegațiunile încep numai decât lucrările, pe cari le vor continua cu neîntrerupere până la 15 Septembrie, când apoi se vor întruni comisiunile pentru a le asculta raportul și a stabili definitiv felul modificării constituției.

Expoziția de vite din Rodu.

A 23 a expoziție de vite de prăsilă, organizată Marți, la 9 Iunie n. 1914 (a 3 a zi de Rosalii), în fruntea comună Rodu, a adaus o nouă verigă la lanțul lung al vrednicilor Reuniunii române agricole sibiene și în același timp ea a fost cel mai potrivit prilej de a ne convinge despre întinderea ce o face poporului noștru din partea locului, pe terenul cultivării raționale a vitelor. Expoziția a fost prezidată de viceprezidentul Reuniunii dl Ion Chirca, prim-notar în Săliște, asistat de secretarul Vic. Tordășianu și de cassarul Romul Perian, cărora li s'a făcut primire deamănă.

Expoziția s'a ținut pe locul de lângă grajdul taunilor comunali, care, din acest prilej, avea înfățișarea unui adevărat târg de vite, cari de cari mai frumoase și mai bine îngrijite. Pentru aranjamentul preste tot al expoziției și în deosebire pentru gruparea potrivită a vitelor expuse, lauda revine comitetului aranjator local în frunte cu notarul Dionisie Iuga și cu primarul Ioan Ribu, cari, ajutați de parohul și de învățătorii, au făcut tot ce le-a stat în putință ca scopul legat de expoziție să se realizeze.

Înainte de începerea lucrărilor expoziției, juriul, la ora 11 a. m., s'a întrunit în ședință și, după ce s'a constatat, că dñii protopretori P. Drăghici din Săliște și Dr. Arnold Bruckner din Mercurea, reținuți de afacerile civile, nu au putut lua parte, juriul s'a întregit la locurile vacante cu dñii Tiborcz Elemér, inspector r. economic, cum

pentru că și eu îl iubesc pe Isus, dar înainte de-a trece peste aceasta, eș avea o rugare.

— „S'aud! Rugarea ta va fi împlinită,” răspunse împăratul crezând că băiatul va cere grație. I-ar fi acordat cu satisfacție agrație, numai ca voința sa puternică să obțină un rezultat mulțumitor.

Mulțimea asculta cu atențiune încordată cuvintele copilășului și de-odată mii de ochi se umplură cu lacrimi urmărind cu nerăbdare cuvintele lui.

— „Maiestate! zise băiatul. — Nu-ți cer ceva lucru mare. Numai atăta: să-mi dai voie mie și mamei mele, să înmormăntăm pe tatăl și pe frătorii, cari zac aici, și apoi vom veni și noi să ne omori, căci nu ne temem de moarte.”

— „Nu se poate! răspunse brusc împăratul surprins de cuvintele copilășului. — Cere-ți viață și nu-ți bate capul cu aceea, căci sunt câni destui în Roma.”

— „Maiestate! — Începu din nou pruncu. — Dă-ne dar cel puțin atăta voie, să ne luăm un rămas bun dela cadavrele acestora și să ne rugăm catva timp lângă ele, dacă nu le putem îngropa. Vom ruga pe Dzeu și pentru tine, ca să-ți ierte Dzeu greșalele, fiindcă ai omorât atăția oameni nevinovați, de altcum tot te va ajunge aunge odată bătaia lui Dzeu.”

și cu mai mulți frunțiși din Rodu, Dobârea, Poiana, Apoldul mare și Apoldul român, și în urmă s'a constituit, proclamând președinte al juriului pe dl viceprez. I. Chirca, iar de raportor pe secretarul Tordășianu.

Din lista generală s'a constatat, că numărul exponenților de 107, cu 120 capete de vite expuse. Din 107 exponenți, 80 au fost din Rodu, 10 din Poiana, 9 din Dobârea, 5 din Apoldul mare și 3 din Apoldul român. Comuna Jna, admisă și ea cu vitele la expoziție, a scuzat neapartenanța cu faptul, că vitele din comună au fost mănate la pășunea din munte. Vitele expuse au aparținut rasei „Pinzgau”, cea mai mare parte încrucișare cu rasa ardeleană, un număr disparent de rasa „Pinzgau” curată și de rasa Simenthal.

Imprejurarea, că materialul expus a fost aproape în total neexcepțional, a îngreunat preste măsură lucrările și astfel a-nevoioase ale juriului. Serviciu prețios au adus în aceasta lucrare domii Mihály Aradi, reprezentantul comisiei economice comitatense, Reisinger P., veterinar cercual și Tiborcz Eleni, inspector econ. Pe la orele 2 d. a., și înainte de a se compune lista premiilor, juriul a scos din șrul vitelor expuse 10 vaci, 10 junice și 10 vițele, pe cari comparându-le întreolaltă, a stabilit pe cele cu întâietate la decernarea premiilor. Feți în față cu cele mai frumoase vite, dl Chirca a tractat despre însușirile pe cari trebuie să le intrunească vitele bune de muncă, cele bune de prăsilă, cele potrivite pentru lapte și cele pentru îngrășat scotând în același timp la iveală scelerile, de cari trebuie să ne ferim, dar pe care ai noștri le cam nesocotesc. Exonerările și clare și instructive și interesante ale dlui Chirca, au fost urmărite cu cea mai mare băgare de seamă.

După orele 3 d. a., dl Chirca, în ființa de față a exponenților, a membrilor din juriu și din comitetul aranjator, și-a dezvoltat conferința despre însemnatatea și foloasele lăptării. D-sa face istoricul dezvoltării lăptării în legătură cu ele, al dezvoltării culturii raționale a vitelor, cari sunt condiționate de soiul bun al vitelor, de hrana și îngrijirea ce li se dă. Ajuns la unica lăptărie românească, ce o avem, la cea din Săliște, scoate în relief meritele ce și le-a câștigat în jurul acestei lăptării dl protopop P. Draghici, totodată membru în comitetul Reuniunii noastre agricole. Vizând la îmbunătățirile introduse în gospodăria economilor de vite din Săliște dela întemeierea lăptăriei încoaci, dl Chirca stăruie asupra unuia excelent ce se produce la lăptăria din Săliște, unde se întrebuințează peste 120 mii litri lapte anual, și încheie cu apelul cald, adresat economilor noștri de vite, de a alcătui cât mai numeroase lăptării.

Urmând distribuția premiilor, raportorul juriului, dl Tordășianu arată greutatea întâmpinate de juriu, din cauza materialului bun, ce a fost expus, la stabilirea listei premiilor și, cerând iertare pentru eventuala nedreptate, ce li s'ar fi făcut unora, fără voia intenționată a juriului, — cetește pe rând pe cei premiați, cari își ridică premiile revenite. Din această dare de seamă am aflat, că dl inspector Tiborcz a destinat, din mijloacele ce-i stau la dispoziție, 20 cor. pentru harnicul îngrijitor al taurilor comunali din Rodu, iar R uniunea a dat 2 premii în valoare de 10 cor. și 20 cor. pentru taurii expuși de comuna Rodu și Poiana; 29 premii, în valoare totală de 160 cor. pentru vaci, 7 premii, în valoare totală de 45 cor., pentru junice și 4 premii, în valoare totală de 23 cor. pentru vițele. S'au împărțit așa dar în total 258 cor. de Reuniune și 20 cor. de inspectorat, rămânând a se adăuga, din suma de 300 cor. destinată de Reuniune, prisosul de 42 cor. la fondul expozițiilor.

Cătră orele 4 d. a. ne-am găsit și surtucarii și mulți țărani la masa lungă din sala spațioasă a școalei, unde s'au ținut vorbiri insultătoare pentru toți muncitorii și binevoitorii țărânului român. *Neghind.*

NOTAȚI.

Militare. Cu data de 15 Iulie va fi numit arhiducele *Frideric de inspector general* al armatei austro-ungare. Noul inspector general, născut în 1856, este fiul arhiducelui Carol Ferdinand, și nepotul eroului dela Aspern. Ca favorit al arhiducelui Albrecht, care i-a fost unchi, s'a bucurat de o îngrijită creștere militară. Comandant al landwehr-ului austriac, arhiducele Frideric și-a câștigat un merit deosebit prin crearea artileriei la trupele acestea. — *Ma-nevrele mari se vor ține, conform programei, în Ungaria de vest în zilele prime din Septembrie. Monahul va fi reprezentat la manevre prin noul inspector general, arhiducele Frideric, lângă care va fi atașat și moștenitorul de tron, Carol Francisc Iosif.*

Doliul Românilor. Sâmbătă, săptămâna trecută, ținând ședința comitetul central al „Asociației unei” noastre, sub prezidenția dlui *Andrei Bărbănuș* s'a dat exprimare prin seculare și prin trecere în procesul verbal durerii adânci și condoleinței pentru neașteptata moarte a Moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției sale Sofia. Astfel s'a procedat și la comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu, întrunit în ședință tot Sâmbătă, sub conducerea doamnei *Maria Cosma*.

Comemorarea lui Bărbănuș. Primim în formă unea, că serbările ce erau să fie aranjate în memoria lui *Simion Bărbănuș*, în 26 Iunie n. în comuna Boșca-română, au fost amânate.

La Artstetten. Locul de veșnică odihnă a răposatului moștenitor de tron austro-ungar este vizitat în zilele de Dumineci de sute și sute de vienezi. Cavoul celor două sierre fiind încuiat, vizitatorii să mărginesc a cerceta frumoasa biserică și parcul castelului dela Artstetten.

Caz de moarte. Ambasadorul Rusiei la Belgrad contele *Hartwig*, a încetat din viață în mod subit Vineri sara, la orele 9, când se afla în vizita la baronul Giesl, ambasadorul austro-ungar. A căpătat apoplexie de inimă și trei mndici, cari au fost la moment la îndemână, n'au putut decât să constate intrarea morții.

Parastas. Din Alba-Iulia ni se scrie, că în 22 Iunie v., Duminecă, s'a oficiat acolo, în biserica din Maeri, serviciu divin și parastas pentru odihna sufletului decedatului Moștenitor de tron Francisc Ferdinand și soția sa Principesa Sofia. Au participat toate oficiile civile și militare din acel oraș.

Monument. În Bosnia și Herzegovina, s'a pornit o acțiune pentru a eterniza memoria moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției sale prin înălțarea unui monument la Saraievo. Se va constitui un comitet din 80—100 reprezentanți ai statului civil și militar sub prezidenția șefului țării *Potorek*. Colecta s'a și început din partea ziarelor și a particularilor.

Sărbătorirea unui profesor universitar. Dl *Dr. V. Babes*, cunoscutul bacteriolog român, a împlinit de curând 60 de ani dela naștere. Cu prilejul acestei aniversări, societatea studenților dela facultatea de medicină din București a oferit în sala hotelului Bulevard un banchet în onoarea ilustrului profesor și savant. Au luat parte la sărbătoare: ministrul cultelor și instrucției publice *I. G. Duca*, numeroși profesori din capitală, colegi ai sărbătoritului, și alte persoane distinse. Domnului *Babes* s'au adus elogiuri pentru activitatea sa științifică, și în-deosebi pentru munca depusă la înființarea și conducerea institutului de bacteriologie. Trimitem și noi omului de știință și compatriotului nostru călduroase felicitări.

Calificarea crimei dela Saraievo. Privitor la calificarea juridică a faptelor dela Saraievo, scrie ziarul *Zeit*, ele nu se pot considera ca înaltă trădare, deoarece n'au fost îndreptate împotriva purtătorului coroanei și, după rezultatele de până acum, nici în contra teritorului de stat al monarhei. Impotriva lui *Prințip* se va ridica acuza pe temeiul §§-lor 209 și 210 din codul penal bosnac, unde se vorbește despre omorul premeditat. Pedepsa pentru cel ce a executat astfel de omor, sau pentru care a îndemnat pe altul să execute omorul, este moarte. Dacă *Prințip* n'a împlinit încă etatea de 20 de ani, se pedepsește după § 90 cu 10—20 de ani de temniță. — În caz când s'ar dovedi, că *Cabrinovici* a fost înțeles cu *Prințip*, va fi acuzat și el pentru omor premeditat și pedepsit cu moarte; la dincontră are să fie acuzat numai pentru încercare de omor și pedepsit cu temniță dela 5 ani în sus.

Constituire. În ședința comitetului central al ligei culturale, membrii aleși în congresul din anul curent s'au constituit în modul următor: Președinte *V. Arion*; vicepreședinti: *Iuliu Scriban*, *Arhimandrit*, și *V. Parvan*, prof. univ.; secretar general: *G. Bogdan-Duică*; casier *D. Tacu*; membrii: *N. Iorga*, *Șt. Lambru*, *C. M. Mironescu* și *Gh. Popa-Liseanu*; cerzori *Dr. Șt. Bogdan*, *P. Lucaci* și *Gh. Renatti*.

Alegere de protopop. Sinodul protopopesc al Oraviței, dieceza Caransebeșului, este convocat pentru alegerea de protopop pe Joi în 10/23 Iulie 1914 la 11 ore în biserica din Oravița-montană. Actul de alegere are să fie condus de protopopul *Buzișului*, *Ioan Pepa*, în calitate de comisar consistorial.

Congres în Budapesta. Congresul internațional al reuniunilor de pace se va ține în capitala ungară. Ședințele se încep în 20 Septembrie. Congresul are să dureze două zile. Vor lua parte cam cinci sute de amici ai păcii.

Expoziție în Viena. Din Mai până în Octombrie 1915 va fi deschisă o expoziție în rotunda Vienei și pe teritoriu din apropiere. Se va numi: *Expoziția seculară austriacă a Vienei*, și are să caracterizeze dezvoltarea realizată în artă, industrie și meserii în ultimul veac. Unele grupe de lucrări expuse au să fie special austriace, altele vor fi internaționale.

Teren pierdut. Ziare budapestane constată cu jale, că exportul nostru de zahăr pierde tot mai mult terenul în Balcani și în România. O societate industrială din Bruxela, în înțelegere cu o fabrică română, are să înființeze la Gurgiu, cu un capital de 13 milioane de franci, o mare fabrică de zahăr, sub numele *Danubienne*, care speră să reducă la zero exportul zahărului din Ungaria în România.

Părechea regală română la Brașov. După o întrerupere de doi ani, părechea regală română a făcut săptămâna trecută iarși o excursiune cu automobilul la Brașov. După o preumblare în automobil prin oraș, regele și regina s'au înapoiat la Sinaia.

Legătură de cale ferată. Din Belgradul Sârbiei se anunță, că în zilele proxime are să se intrunească comisiunea, care va discuta amănuntele privitoare la noul pod durărean dintre România și Sârbia. Se zice, că planul guvernului român este de a înființa până în 1917 o legătură nemijlocită de cale ferată între Grahovo și București, și apoi până la granița Rusiei.

Cea mai scumpă publicație. Ministrul de agricultură belgian are o publicație cu titlul *Buletinul agriculturii*. În urma unei interpelări făcute în cameră, ministrul a declarat că publicația sa oficială, apărută în limba franceză și în limba flamandă, are 6: adică șase abonți. În considerare că cheltuielile de tipar fac 7227 de franci, fiecare exemplar din cele șase abonate costă 1200 de franci. De sigur este cel mai scump buletin, din câte există pe lume.

Răsunarea. Un ziar din Lemberg se ocupă cu stiriile sosite din Londra, privitoare la principele *George* al Sârbiei, care ar fi părtaş la pregătirea atentatului dela *Seraievo*. Principele *George* adică a voit să-și răsbune asupra moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, de oarece el a fost inițiatorul măsurilor energice din 1909, în urma cărora puterile au mijlocit înlăturarea prințului sârb dela tron. *George* al Sârbiei purta o mare ură împotriva lui Francisc Ferdinand, pentru că tot în 1909 acest din urmă a refuzat să călătorească pe un tren, în care se găsea și prințul *George* în drum către Petersburg. Același ziar scrie, că în atentatul numit sunt compromiși șase ofițeri sârbi.

Analfabeții în Austro-Ungaria. Ziarul *Pester Lloyd* primește din Graz următoarele: Guvernul austriac a pregătit date nouă statistice despre numărul neștiutorilor de carte aflători în Austria și Ungaria. Rezultatul este înfricător. Gradul de cultură al poporului în singuraticile provincii este atât de jos, încât la adică nici nu poate fi vorba de cultură. În Boemia, Austria de sus și de jos se găsește 53—60 de analfabeți la 1000 de locuitori. În Tirol, Vorarlberg și Moravia dintre 1000 locuitori nu știu ceti și scrie 71—78. Urmează Salzburgul și Silizia austriacă cu 111 analfabeți, Stira cu 180, iar Carintia cu 240 analfabeți. Și mai rău stau lucrurile în Galția cu 639, și Bucovina cu 653 de neștiutori de carte. Recordul îl ține *Dalmatia* cu 736 de analfabeți dintre 1000. Ungaria este notată cu 410 analfabeți pe o mie de locuitori.

În amintirea iubiților răposai. Întru vecinica odihnă a cassarului Reuniunii socialilor sibiieni, *Florea Crucia*, s'au făcut următoarele daruri la fondul *Andrei Șaguna* pentru văduvele și orfanii meserieșilor, și anume: *G. Poponea*, v.-prez., *I. Stanciu*, *G. Săsarman*, *N. Bratu*, familia *Ștefan Vlad*, câte 2 cor., *D. Axente*, *Ștefan Duca*, *M. Simu*, *N. Ișan*, *V. Poponea*, *N. Stoica*, *N. Marcu*, *C. Dragoș*, *I. Limpede*, *G. Văcariu*, *E. Măgian*, *I. Radu*, *N. Ban*, *N. Coman*, *L. Aron*, *A. Nemeș*, *N. Bordea*, *V. Becan*, *E. Petruț*, *Șt. Moga*, *T. Moldovan*, *Ios. Marcu*, *ser.*, *P. Feldiorean*, *G. Vesteamean*, *P. Simion*, *C. Petrișcu*, *P. Bota*, *C. Mănzat*, *N. Bulea*, *G. Baciu*, *I. Botezan*, *C. Moldovan*, *I. Roman*, *G. Bendorfean*, *N. Nedelcu*, doara *Eugenia Roman*, *G. Prașca*, *Iz. Grindeanu* și *Teodor Cora*, câte 40 bani și *Vic. Tordășianu*, președinte, 3 cor.

Petrecere în Hida. Inteligența română din Hida (Hida) și jur va da o petrecere de vară, cu producțiuni literare și muzicale, Duminecă în 19 Iulie n. c. în legătură cu adunarea anuală a despărțământului Almaș al „Asociației unei” în Hida, localitatea domnului Kornhauser. Venitul curat e destinat pentru biserica gr.-ort. română din localitate. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de familie 4 cor. de persoană cor. 1-60.

În internatul școalelor românești din Brașov se primesc elevi înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea internatului (Brașov, str. Prundului, Porond utca, 39).

Mulțumită.

Tuturor cunoscuților și amicilor, cari din prilejul trist al repausării scumpului nostru defunct *Grigoriu Nicoură*, ni-au adresat condoleințe și cuvinte de mângâiere la pierderea ireparabilă ce am îndurat, pe această cale venim a le exprima sincerile și călduroasele noastre mulțumiri. Ibănești, la 7 Iulie 1914. *Jalnică familie.*

Cărți și reviste.

Jurnalul unei fete de pension, de *Alexandru Vițeanu*. Editura Librăriei Alcalay & Co. în București, preț 1 leu. Dl *Al. Vițeanu* a deseri agitațiunea unui suflet, care se deschide ca o roză la primele raze ale soarelui numit iubire. Cu acest prilej autorul descrie multe scene foarte reale petrecute în pensionate, prietenile ce se fac repede, supravegherea pedagoagelor, micile bilețele de dragoste, scrise în grabă pe sub pupitre. E o scriere amuzantă și poate fi citită de oricine.

Anuarul II al școalelor primare centrale române gr.-or. de băieți și fete din Brașov, pe anul școlar 1913—1914, publicat de Ștefan Popovici și Radu Prișcu. Cuprinde: Înființarea școalei din cetate; Organizarea celei din Scheiu (1830—1850), din Ist. școalelor centrale române gr.-or. din Brașov de *A. Bărbănuș*. Vorbire ținută la încheierea festivă a anului școlar, de *R. Prișcu*. Cu-vânt funebru, de *Șt. Popovici*. — *Persc-nalul didactic* se compune din 13 învățători definitivi și 2 învățătoare definitive. În șase clase au fost: 303 băieți și 288 fete. Biblioteca învățătorilor are 1566 volume în valoare de aproape 5 mii de coroane. Biblioteca școalei de băieți dispune de 165 volume în valoare de 123 cor., biblioteca școalei de fete numără 143 volume în preț de 115 coroane. Anul școlar se începe cu 1 Septembrie stil vechi.

Mersul trenurilor în Sibiu.

Dela 1 Maiu până la 1 Octombrie 1914.

I. Sosire.

Dela *Copsa-mică* (Kiskapus): La orele 3-53 noaptea, 7-12 dimineața, 11-29 n. de a., 5-45 d. a. și 8-56 seara.

Dela *Oena* (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septembrie) 10-15 dim., 3-17 d. a. 7-19 seara și 10-48 noaptea.

Dela *Vințul de jos* (Alvincz): 6-40 dim. 11-39 n. de a., 4-29 d. a. și 8-46 seara.

Dela *Făgăraș* (Fogaras): 7-16 dim., 12-27 d. a. și 9-50 seara.

Dela *Turnu-roșu* (Verestorony): 11-50 n. de a., 3-37 d. a. și 10-27 noaptea.

Dela *Agnita* (Szentagota): 6-43 dim., 12-55 d. a. și 7 ore seara.

Dela *Cisnădie* (Nagydisznó): 7 ore dim., 1-18 și 3-22 d. a., 8-03 seara (până la 15 Septembrie, în Dumineci și sărbători) și 10-54 noaptea.

II. Plecare.

La *Copsa-mică* (Kiskapus): 7-27 dim., 1 d. a., 5-01 d. a., 7-20 seara și 11-04 noaptea.

La *Oena* (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septembrie) 8-55 dim., 2 ore și 3-30 d. a. și 9-08 seara.

La *Vințul de jos* (Alvincz): 3-05 noaptea, 7-37 dim., 10-35 n. de a. și 4-51 d. a.

La *Făgăraș* (Fogaras): 4-20 dim., 1-42 d. a. și 5-55 d. a.

La *Turnu-roșu* (Verestorony): 4-06 dim., 12-56 d. a. și 4-42 d. a.

La *Agnita* (Szentagota): 3-40 noaptea, 7-43 dim. și 3-38 d. a.

La *Cisnădie* (Nagydisznó): 5-21 și 7-30 dim., 1-29 d. a., 3-56 d. a. (până la 15 Septembrie, în Dumineci și sărbători) și 9-23 seara.

Nr. 458/1914.

(514) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos înseminate, protopresbiteratul Abrudului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare, în „Telegraful Român”.

1. **Bucium Cerbu**, salar 400 cor. din repartitie, restul s'a cerut întregite dela stat. Cvarțir și grădină în natură și 2 stânci lemne de foc.

2. **Buninginea**, salar 700 cor. din repartitie, iar restul din ajutorul dela stat, care se va asemna pe baza documentelor aleșului învățător.

Cvarțir și grădină în natură și 2 stânci lemne de foc.

3. **Cluruleasa**, salar 600 cor. din repartitie, iar restul din ajutorul dela stat, care se va asemna pe baza documentelor aleșului învățător.

Cvarțir în natură și 2 stânci lemne, de foc.

4. **Petrângeni**, salar 600 cor. din repartitie, restul asigurat prin ajutorul dela stat. Relut de cvarțir și grădină.

5. **Soharu**, salar 400 cor. din repartitie, restul s'a cerut întregite dela stat. Cvarțir în natură și 2 stânci lemne de foc.

6. **Valea-Bulzului**, salar 600 cor. din cassa bisericii, restul asigurat prin ajutorul dela stat.

Cvarțir și grădină în natură. Salarul se va plăti conform normelor statorite în foile de emolumente.

Învățătorii aleși sunt datori a conduce copiii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, iar cel din Valea-Bulzului dacă va putea înființa cor cu aduți, va primi o remunerație specială dela biserică.

Concurenții vor înainta prețurile lor înzestrate cu documentele recerute subsemnatului oficiu, în termenul deschis și se vor prezenta în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Abrudului, în înțelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 25 Iunie 1914.

Petru Popoviciu

protopresb.

Concurs.

Devenind vacant cu finea anului școlar 1913/14 un post de învățător la școala noastră confesională gr.-or. română din Vinerea, pentru întregirea lui în senzul ord. Consist. Nr. 12513/1913 Școl. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salarul prescriș prin art. de lege XVI din 1913 solvibil în rate lunare anticipative, anume 600 cor. din cassa bisericii, iar restul din ajutorul de stat, ce s'a cerut deja conform cercularului Consist. Nr. 6934/1913 Școl.

b) Cvarțir în natură; (501) 2—3

c) 20 cor. relut de grădină;

d) 10 m³ lemne de foc.

Reflectanții la acest post au a-și trimite cererile provăzute cu documentele de lipsă oficiului protopresbiterat al tract. Orăștie până la termenul susindicat și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în comună la biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Vinerea, din ședința comitetului parohial la 26 Maiu v. 1914.

Ioan Iosif președinte.

D'ionisiu Giurg'u notar.

Vidi: **Vasile Domșa** protopresbiter.

Nr. 362/1914.

(504) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Banpotoc**, cu filia **Chlindia** devenită vacantă în urma pensionării veteranului paroh **Simion Curea**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții își vor așterne cererile de concurs la subsemnatul oficiu, având după obținerea concesiunii din partea protopresbiteratului concernat a se înfățișa în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual celebra.

Deva, la 13 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Ioan Dobre protopresbiter.

Nr. 67/1914 paroh.

(515) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna **Cucerdea română**, tractul „Târnava”, la ordin Consistorial Nr. 5120 Școlar din 14 Aprilie 1914, în urma pensionării învățătorului **Emil Samărgitan** să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1200 coroane, din care 300 coroane să plătește din repartitie de pe porpor, iar restul de 900 coroane ajutor dela stat.

2. Locuință corăspunzătoare în școală ce constă din 2 odăi, cină de iarnă și vară, precum și cămară din lemne.

3. Grădină pentru legumi de 600 stângini. □

4. Să recere, ca concurenții să fie de religunea noastră gr.-or., și alesul va fi dator să cânte la strună, utrenie, în Dumineci și sărbători, iar la sfânta liturghie să cânte răspunsurile cu copiii.

5. Cererile de concurs instruite conform legii se vor trimite, la oficiul protopresbiterat al tractului „Târnava” ear concurenții au să se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru a cânta în biserică, pentru a face cunoștință cu poporul.

6. Cei cari posed toate cele scrise în punctele de sus vor fi preferați.

Cucerdea-română, la 13 Iunie 1914.

Oficiul parohial gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Samărgitan

președinte.

Iordan Mașca

notar.

Vasile Mașca

epitrop.

Vidi:

Nicolae Todoran

protopresbiter.

Nr. 364/1914.

(500) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna **Runc** cu filia **Lunca largă**, protopresbiteratul Lupșa, pe baza rezoluției consistoriale dto 12 l. c. Nr. 7121 Școl. 1914, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul începător 1200 coroane, solvibil: 600 coroane dela comuna bisericească și 600 cor. ajutor de stat; relut de grădină 20 coroane și locuință corăspunzătoare în edificiul școlii.

Gradațiile de salar, în conformitate cu §. 4 din art. de lege XVI. 1913, se asigură dela stat beneficind de ajutorul statului și învățătorul de până aci. Pentru noul învățător partea dela stat a salariului devin licvidă după punerea ei în curgere prin d. ministru pe baza documentelor aleșului. Solvirile de salar se efectuează în rate lunare anticipate.

Învățătorul ales, pe lângă celelalte datorințe oficiale, este dator a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice în cor.

Concursese, înzestrate cu documentele recerute, se înaintază subsemnatului oficiu, în termenul deschis. Concurenții, până la 8 zile înainte de alegere, se pot prezenta în comună, spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), 16 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Lupșei.

Vasile Gan protopresbiter.

Nr. 369/1914

(502) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala tractuală din **Dobra** — cu învățător, eventual învățătoare, — se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salarul prescriș de lege, care se solvește în rate lunare anticipative, și anume: din fondul școlar 1200 cor, iar diferența ce ar mai compete aleșului, după clasă și gradațiune, se va cere ca subvenție dela stat.

2. Cvarțir natural în edificiul școlii, și grădină; eventual relut de cvarțir și grădină prescriș de lege.

Cererile de concurs, întregite conform legii, să se aștearnă oficiul protopresbiterat din Dobra în timpul prescriș.

Este de dorit ca concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică din Dobra.

Dobra, la 18 Iunie 1914.

Iosif Morariu protopop.

Nr. 342/1914

(503) 2—3

Concurs.

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea unui post de învățător în comuna:

1. **Tărtăria** cu dotația:

a) Salar de 600 cor. dela comuna bisericească. Pentru întregirea salarului la suma legală s'a cerut ajutor dela stat;

b) Cvarțir și grădină în natură.

2. **Șugag** cu dotația:

a) Salar 600 cor. dela comuna bisericească, restul întregirei dela stat;

b) Cvarțir în edificiul școlii și 2 stânci de lemne sau 40 cor.;

c) Pentru grădină 20 cor.

Cei aleși sunt datori a instrui pe elevi în cântările bisericești și a conduce și a cânta cu copiii la biserică a administra și îngriji de biblioteca școlară și a providea instrucțiunea în școala de repetiție.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului Oficiu protopresbiterat și a se prezenta, înainte de alegere, poporului în biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș 17/30 Iunie 1914.

Sergiu Medean

protopresbiter.

Nr. 385/1914.

(52) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela școlile noastre confesionale, din comunele mai jos numite protopresbiteratul lui, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cerbia**. Salar dela biserică 400 cor, 200 cor. dela Preaven. Consistor, iar restul votat dela stat.

2. **Runcșor-Vica**. Salar dela bisericii 600 cor., dela Preaven Consistor 300 cor., iar restul cerut dela stat.

3. **Tirnavă**. 4 **Tirnavița**. Salar dela bisericii câte 600 cor., iar restul cerut dela stat.

5. **Fues Băgara**. Salar dela bisericii 100 cor., iar restul cerut dela stat.

6. **Boiul de sus și de jos**. Salar dela bisericii 400 cor., iar restul cerut dela stat.

La școlile de sub Nr. 1—5 cvarțir în natură deplin corăspunzător și grădini ori relut de câte 20 cor. pe an. Iar la cea din Boiuri, până la edificarea unui nou local de școală, se va închiria o casă corăspunzătoare pentru cvarțirul învățătorului, grădină în natură, ori relut de 20 cor.

Învățătorii aleși vor fi datori în Dumineci și sărbători a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Concursese înzestrate cu documentele recerute au a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Ilia, la 25 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterat:

Z. Murășan

protopresb.

Nr. 34/1914

(507) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. rom. gr.-ort. din **Tâmpa**, protopresb. Deva, (comună situată în nemijlocită apropiere a gării **Piski**), se publică concurs conform ord. Vener. Consistor dto 22 Maiu Nr. 6647 Școl. în urma trecerii la pensie a fostului învățător **Avram Laslău**, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”.

1. Salar conform Art. XVI. din 1913, anume: 600 cor. dela comuna bisericească, iar restul dela stat.

2. Cvarțir în noul edificiu școlar și 8 metri de lemne pentru învățător și sala de învățământ.

3. Pe lângă datorințele impuse prin lege și regulamentele în vigoare învățătorul ales va fi dator fără altă remunerație să facă și serviciul de cantor, conducând regulat copiii la biserică și cântând cu ei cântările liturgice.

4. Să țină regulat instrucție cu elevii școlii de repetiție.

5. Să instrueze corul adulților și să aranjeze cu ei producțiuni.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor ajustate cu documentele necesare la oficiul protopresbiterat din Deva în termenul susindicat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Tâmpa, la 1/14 Iunie 1914.

Alexandru Petrău paroh, preș. com. par.

Muntean Iuon notar.

Vidi:

Dr. Ioan Dobre

protopop.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei a doua de învățător la școala noastră română gr.-or. din comuna **Brașov-Stupini**, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

Învățătorul ales și întărit va avea:

1. 543 cor. anual, care se vor plăti în rate lunare anticipative dela biserică.

2. 100 cor. pe an venite cantonale încasate după serviciile făcute, și

3. 557 cor. ajutor dela stat, care se vor plăti tot în rate lunare anticipative.

4. Cvarțir natural, corăspunzător legii, în edificiul școlii, și 3 stânci lemne, din cari se vor încălzi și salele de învățământ.

Învățătorul ales va fi dator să facă și servicii de cântare Dumineci și sărbătoarea la utrenie și liturgie, iar în zilele de lucru cu săptămâna; va avea să dea instrucție Dumineci și sărbătoarea tinerimii școlare de repetiție pe rând împreună cu ceilalți colegi. (511) 2—3

Doritorii au să-și înainteze rugărilor lor conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, ca să-și arate destoinicia în cântări.

Brașov, în 22 Iunie st. v. 1914.

Ioan I. Maximilian paroh, președinte.

George Constantin secretar.

Aprobat: **Dr. V. Saftu** protopop.

Nr. 233/1914.

(505) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în comuna bisericească gr.-ort. română de clasa III. **Orăștie** de jos, din protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt, pe lângă ajutorul cel-l va căpăta dela stat ca capelan, folosirea întregii porțiuni canonice și a tuturor venitelor stolare, prestațiuni de lucru și jumătate din tabla de pădure, după uzul local evaluate conform coalei B. pentru salarul parohului bătrân, afară de casa parohială și grădina pe care o va folosi parohul până e în viață.

Toate acestea le va folosi capelanul pe baza protocolului statorit de comitetul parohial cu consensul parohului la 26 Martie 1914 și primit de Preavenratal Consistor sub Nr. 4954 Bis. a. c.

Doritorii de a ocupa acest post se trimite, până la termenul cuvenit, rugărilor concursuale cu documentele recerute de legile în vigoare la subsemnatul oficiu și să se prezinte la biserică spre cunoaștere, cântare și eventuală servire.

Orăștie, la 18 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român.

Vasile Domșa

protopresbiter.

Atelierul tehnic pentru dinți

a lui

E. Dieker

este închis până la sfârșitul lui Iulie. (509) 2—3

Berea Dreher de Steinbruch

este cea mai bună și nutritoare beutură. Se capătă pretutindenea. Atențiune la etichetă.

— Depozitul principal la: —

M. Samuil Rubinstein,

— Sibiu. — (510) 2—3

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopale în Sibiu:

Relațiile bisericești ale Românilor din Ardeal cu Rusia în veacul al XVIII.

de

Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 2 coroane + 10 fileri porto.